

**UJEDINJENE
NACIJE**



Međunarodni sud za krivično
gonjenje osoba odgovornih za
teška kršenja međunarodnog
humanitarnog prava počinjena
na teritoriji bivše Jugoslavije
od 1991. godine

Predmet br. IT-95-5/18-T
Datum: 6. novembar 2013.
Original: engleski

PRED PRETRESNIM VIJEĆEM

U sastavu: sudija O-Gon Kwon, predsjedavajući
sudija Howard Morrison
sudija Melville Baird
sudija Flavia Lattanzi, rezervni sudija

Sekretar: g. John Hocking

Odluka od: 6. novembra 2013.

TUŽILAC

protiv

RADOVANA KARADŽIĆA

JAVNO

**ODLUKA PO ZAHTJEVU OPTUŽENOG ZA PRIHVATANJE IZJAVA
NA OSNOVU PRAVILA 92 bis (SARAJEVSKA KOMPONENTA)**

Tužilaštvo

g. Alan Tieger
gđa. Hildegard Uertz-Retzlaff

Optuženi

g. Radovan Karadžić

Branilac u pripravnosti

g. Richard Harvey

OVO PRETRESNO VIJEĆE Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (u daljem tekstu: Međunarodni sud) rješava po „Zahtjevu optuženog za prihvatanje izjava na osnovu pravila 92 *bis* (Sarajevska komponenta)“, podnesenom 1. oktobra 2013. (u daljem tekstu: Zahtjev) i ovim donosi odluku o njemu.

I. Proceduralni kontekst i argumentacija

1. Dana 26. aprila 2012., Vijeće je donijelo „Nalog o rasporedu u vezi s okončanjem dokaznog postupka tužilaštva, podnescima na osnovu pravila 98 *bis* i početkom dokaznog postupka odbrane“ (u daljem tekstu: Nalog o rasporedu) u kojem je naložilo optuženom da podnese eventualne zahtjeve za prihvatanje iskaza njegovih svjedoka po pravilu 92 *bis* Pravilnika o postupku i dokazima (u daljem tekstu: Pravilnik) najkasnije do 27. avgusta 2012. (u daljem tekstu: rok).¹

2. Optuženi u Zahtjevu traži da se na osnovu pravila 92 *bis* prihvate četiri nepotpisane izjave (u daljem tekstu: izjave) svjedoka KW194, KW299, KW402 i KW543 (u daljem tekstu: svjedoci) koji su relevantni za Sarajevsku komponentu predmeta i za koje je Vijeće odbilo zaštitne mjere, a što je, prema riječima optuženog, dovelo do toga da su oni odbili da svjedoče.² Optuženi objašnjava da je čekao da se privede kraju izvođenje dokaza odbrane o Sarajevskoj komponenti „kako bi bio u stanju da procijeni da li se informacije koje se traže od svjedoka [*sic*] mogu dobiti na drugi način kako bi se opravdao zahtjev za nalog *subpoena*.“³ Pošto je svjedočenje ovih svjedoka kumulativne prirode u odnosu na jedan broj drugih svjedoka koji su takođe svjedočili o navodnom neselektivnom granatiranju Sarajeva od strane Vojske Republike Srpske (u daljem tekstu:

¹ Nalog o rasporedu, par. 25.

² Zahtjev, par. 1, 24. Međutim, Vijeće primjećuje da je Zahtjev optuženog za zaštitne mjere za KW402 djelimično odobren i da je svjedoku KW402 odobreno da svjedoči uz izobličenje slike. *Vidi* Odluku po Zahtjevu optuženog za zaštitne mjere za svjedoka KW402, 8. januar 2013. (u daljem tekstu: Odluka o svjedoku KW402).

³ Zahtjev, par. 2.

VRS), optuženi je zaključio da je primjerenije uvrstiti njihova svjedočenja na osnovu pravila 92 *bis*.⁴

3. Optuženi tvrdi da ima dobar razlog zbog kojeg nije ispoštovao rok, naime da je „želio da izvede svoje dokaze putem svjedočenja uživo“ a nije znao u to vrijeme da će Vijeće odbiti da odobri zaštitne mjere svjedocima.⁵

4. Optuženi takođe tvrdi da su ispunjeni kriteriji za prihvatanje po pravilu 92 *bis*, pošto se izjave (1) odnose na relevanto pitanje koji ima dokaznu vrijednost o tome da li je granatiranje i snajpersko djelovanje VRS-a u Sarajevu bilo neselektivno,⁶ (ii) ne odnose na njegova djela i ponašanje,⁷ i (iii) imaju kumulativni karakter u odnosu na iskaze jednog broja svjedoka koje je on pozvao.⁸

5. Dana 16. oktobra 2013., tužilaštvo je podnijelo „Odgovor tužilaštva na Zahtjev za prihvatanje izjava na osnovu pravila 92 *bis* (Sarajevska komponenta)“ (u daljem tekstu: *Odgovor*) u kojem se protivi ovom Zahtjevu.⁹ Tužilaštvo tvrdi da optuženi nije pokazao dobar razlog za nepoštovanje roka i da nije iscrpio proceduralne mehanizme koji su mu na raspolaganju za pribavljanje svjedočenja svjedoka, kao što je na primjer nalog *subpoena*.¹⁰ Tužilaštvo dalje tvrdi da nisu ispunjeni zahtjevi pravila 92 *bis*, jer (i) izjave pokrivaju otvorena i važna pitanja koja su sporna u ovom predmetu, (ii) optuženi se nije potrudio da pokaže da su one u stvari kumulativnog karaktera u odnosu na iskaze jednog broja drugih svjedoka odbrane, i (iii) izjave nisu pouzdane jer sadrže opšte izjave bez postavljanja odgovarajuće osnove za svjedokova saznanja, same po sebi su nedosljedne i sadrže nepotkrijepljene navode o međunarodnim snagama i vođama bosanskih

⁴ Zahtjev, par. 3.

⁵ Zahtjev, par. 4.

⁶ Zahtjev, par. 11, 13, 15-16, 18-19, 21-22.

⁷ Zahtjev, par. 13, 16, 19, 22.

⁸ Zahtjev, par. 12, 16, 19, 22.

⁹ *Odgovor*, par. 1.

¹⁰ *Odgovor*, par. 1-4.

Muslimana.¹¹ Prema tome, tužilaštvo tvrdi da Zahtjev treba odbiti ili, alternativno, svjedoke treba pozvati na unakrsno ispitivanje.¹²

II. Diskusija

6. Vijeće podsjeća na svoju „Odluku po Trećem zahtjevu tužilaštva za prihvatanje izjava i transkripata iskaza umjesto svjedočenja *viva voce* na osnovu pravila 92 *bis* (svjedoci za opštinu Sarajevo)“ (u daljem tekstu: Odluka po Trećem zahtjevu po pravilu 92 *bis*), od 15. oktobra 2009., u kojoj navodi mjerodavno pravo za uvođenje dokaza na osnovu pravila 92 *bis*.¹³ Shodno tome, neće ponovo ovdje raspravljati o mjerodavnom pravu, već će se pozivati na relevantne paragrafe Odluke po Trećem zahtjevu na osnovu pravila 92 *bis*, kada to bude potrebno.

7. Kao što je gore navedeno, Zahtjevom se očigledno krši rok i čini se da je argument optuženog da je odluka samog Vijeća da odbije zaštitne mjere svjedocima dovela do toga da oni ne mogu da dođu u Hag i svjedoče na osnovu pravila 92 *ter*.¹⁴ On takođe tvrdi da je čekao do sada da podnese ovaj Zahtjev, iako su predmetne odluke donesene između novembra 2012. i januara 2013.,¹⁵ jer je htio da se izvođenje dokaza odbrane o Sarajevskoj komponenti privede kraju.¹⁶

8. Međutim, Vijeće nije uvjereno da su to valjani razlozi da optuženi prekrši rok jer situacija u kojoj se sada našao potiče u velikoj mjeri iz njegovih propusta i propusta njegovog tima odbrane da se usredsrede i pripreme efikasan dokazni postupak odbrane. Vijeće podsjeća da u svim svojim odlukama, osim jedne, koje su se odnosile na svjedoke ono nije bilo uvjereno – na osnovu informacija koje je *dostavio optuženi* – u postojanje objektivno zasnovanog rizika za bezbjednost ili dobrobit svjedoka ukoliko bi svjedočili

¹¹ Odgovor, par. 1, 5-9.

¹² Odgovor, par. 1.

¹³ Odluka po Trećem zahtjevu po pravilu 92 *bis*, par. 4-11.

¹⁴ *Vidi supra*, par. 3.

¹⁵ *Vidi* Odluku o KW402; Odluku po Zahtjevu optuženog za zaštitne mjere za svjedoka KW194, 12. novembar 2012. (u daljem tekstu: Odluka o KW194); Odluku po Zahtjevu optuženog za zaštitne mjere za svjedoke KW289, KW299, KW378 i KW543, 1. novembar 2012. (u daljem tekstu: Odluka o KW299 i KW543).

¹⁶ *Vidi supra*, par. 2.

Prevod

bez zaštitnih mjera.¹⁷ Prema tome, pošto je dobro upoznat s praksom Međunarodnog suda u odnosu na zaštitne mjere, vlastiti propust optuženog da predoči takve informacije doveo je do toga da su svjedoci odbili da dođu i svjedoče za njega.

9. Štaviše, s obzirom da je bilo jasno da zabrinutost svjedoka neće opravdati odobravanje traženih zaštitnih mjera, tim iskusnih pravnih savjetnika optuženog trebalo je da predvidi odluku Vijeća i napravi rezervni plan, kao što je da se ublaže neke od briga svjedoka koristeći pravilo 92 *bis*.¹⁸ Sve je to trebalo uraditi mnogo prije isteka roka. Umjesto toga, pokazalo se u fazi dokaznog postupka odbrane da su se optuženi i njegov tim bavili većinom svjedoka u posljednjem trenutku i da u vrijeme kada je počeo dokazni postupak odbrane 16. oktobra 2012. nisu čak ni uspostavili prve kontakte s jednim brojem svjedoka sa njihovog vrlo opširnog spiska svjedoka.¹⁹ Pored toga, odluka optuženog da što je više moguće izbjegava korištenje pravila 92 *bis*, premda mu je takva mogućnost naravno otvorena, dalje je doprinijela situaciji u kojoj se sada nalazi jer nije razmotrio ovu mogućnost da umanjí neke od briga svjedoka prije isteka roka.²⁰

10. Iz svih gore navedenih razloga, Vijeće nije uvjerenó da je optuženi pokazao dužnu revnost u odnosu na ove svjedoke kako bi osigurao poštovanje roka. Shodno tome,

¹⁷ Vidi Odluku o KW194, par. 5; Odluku o KW289 i KW543, par. 13. Kada je riječ o svjedoku KW402, Vijeće je odobrilo zaštitnu mjeru svjedočenja uz izobličenje slike ali nije bilo uvjerenó, u svjetlu informacija koje su mu predočene, da okolnosti opravdavaju odobravanje dodatnih zaštitnih mjera, kao što su pseudonim i izobličenje zvuka. Vidi Odluka o KW402, par. 7- 8.

¹⁸ Vijeće prima k znanju navod optuženog u vezi sa svjedokom KW299, naime da on „nije znao da može da traži da se izjava [svjedoka KW299] uvrsti u spis na osnovu pravila 92 *bis* kao jedno od rješenja za nespremnost [svjedoka KW299] da svjedoči“. Vijeće ne smatra da je ovo priznanje valjan razlog za propust optuženog da razmotri korištenje pravila 92 *bis* u okviru vremena koje mu je Vijeće dodijelilo. Vidi Zahtjev, fusnota 44.

¹⁹ Vidi Pretres, T. 30894-30897 (4. decembar 2012.). U tom pogledu, situacija u ovom slučaju je drugačija od okolnosti pod kojima je donesena odluka Vijeća o uvrštavanju iskaza Milana Tupajića na osnovu pravila 92 *bis*. U tom slučaju, tužilaštvo je kontaktiralo Tupajića mnogo prije nego što je počelo suđenje optuženom ali je on, pošto je ranije svjedočio u jednom drugom predmetu na Međunarodnom sudu, kategorično odbio da ponovo svjedoči. Nakon što je suđenje počelo, tužilaštvo mu se ponovo obratilo i on je ponovo odbio da svjedoči i time ostavio tužilaštvu opciju ili da potpuno odustane od njegovog svjedočenja ili da podnese zahtjev za izdavanje naloga *subpoena*. Vidi Zahtjev tužilaštva za izdavanje naloga *subpoena* Milanu Tupajiću s povjerljivim dodacima A, B i C, 9. septembar 2011, povjerljivi dodatak A., Vidi takođe Odluku po Zahtjevu tužilaštva za izdavanje naloga *subpoena* Milanu Tupajiću, 23. septembar 2011.; Odluku po Zahtjevu tužilaštva za prihvatanje iskaza Milana Tupajića umjesto svjedočenja *viva voce* na osnovu pravila pravila 92 *bis*, 24. maj 2012.

²⁰ Optuženi je u stvari priznao svoj propust u fusnoti 44 Zahtjeva.

Prevod

Vijeće će odbiti Zahtjev na osnovu toga što optuženi nije ispoštovao rok i nije pokazao dobar razlog zbog kojeg bi se Zahtjev ipak trebao uzeti u obzir.

11. Čak i kad bi Vijeće nastavilo sa razmatranjem Zahtjeva, odbilo bi ga na osnovu toga što nisu ispunjeni uslovi pravila 89 i 92 *bis*. Premda je Vijeće u prošlosti privremeno prihvatilo izjave po pravilu 92 *bis* koje nisu sadržavale ovjerenu deklaraciju kojom se potvrđuje njihova istinitost i tačnost, što je jedan od uslova pravila 92 *bis*(B),²¹ ne može to uraditi ovdje sa ovim izjavama. U prošlosti, Vijeće nije imalo razloga da sumnja da će svjedoci koji su bili u pitanju biti spremni da sarađuju sa stranom koja nudi njihove iskaze, kao i sa predstavnikom Sekretarijata Međunarodnog suda koji je ovlašten da vodi postupak davanja i ovjere deklaracije. Međutim, u ovom slučaju, gdje je jasno da svjedoci *u stvari ne žele da* svjedoče ako je njihov identitet poznat javnosti a optuženi ipak nudi njihove izjave na javno uvrštavanje, Vijeće nema takvih garancija. U tom pogledu, Vijeće napominje da su izjave nastale prije nego što je Vijeće donijelo odluku o zaštitnim mjerama, a ne poslije toga.²² Pošto su one i dalje nepotpisane, nema ništa u Zahtjevu što bi ukazivalo da se svjedoci sada slažu da optuženi ponudi njihove izjave na usvajanje po pravilu 92 *bis*. Prema tome, nema garancija da će oni potpisati izjave prije ili tokom postupka davanja deklaracije. Pored toga, u okolnostima u vezi s ovim svjedocima, odsustvo potpisa na izjavama ozbiljno umanjuje njihovu dokaznu vrijednost.

12. Vijeće, prema tome, smatra da pored toga što je prekršio rok, optuženi nije ispunio zahtjeva iz pravila 89 i 92 *bis* u vezi s ovim izjavama.

²¹ *Vidi npr.* Odluku po Trećem zahtjevu po pravilu 92 *bis*, par. 9

²² Optuženi se poziva na te izjave u svojim zahtjevima za zaštitne mjere za svjedoke. *Vidi* Zahtjev za zaštitne mjere za svjedoka KW194, 29. oktobar 2012., par. 4; Zahtjev za zaštitne mjere za svjedoka KW402, 11. decembar 2012., par. 4; Zahtjev za zaštitne mjere za svjedoka KW299, 12. oktobar 2012., par. 4; Zahtjev za zaštitne mjere za svjedoka KW543, 12. oktobar 2012., par. 4.

Prevod

III. Dispozitiv

13. Shodno tome, Vijeće, na osnovu pravila 54, 89 i 92 *bis* Pravilnika, ovim **ODBIJA** Zahtjev.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je mjerodavan tekst na engleskom.

/potpis na originalu/
sudija O-Gon Kwon,
predsjedavajući

Dana 6. novembra 2013. godine
U Haagu,
Nizozemska

[pečat Međunarodnog suda]